

Szegedi Tudományegyetem
Fogorvostudományi kar
Szájsebészeti tanszék

DENTO-ALVEOLÁRIS SEBÉSZET
SZAKKÉPZÉS TEMATIKA
2021
Második Kiadás

Írta:

Prof. Dr. Nagy Katalin
Dr. Berkovits Csaba
Dr. Aghasizadeh Sherbaf Reza
Dr. Kaposvári George

Program leírása

A 2004-es új szakvizsga-rendszer bevezetését követően világossá vált, hogy a régen egy szakmát képező szájszészet, két, külön diszciplínává válik. Egyrészt a fogorvosi végzettséget igénylő dento-alveoláris szészetre, másrészt az általános orvosi végzettséget megkövetelő arc-állcsont szészetre.

A dent-oalveoláris szészeti program egy három éves szakképzési program, amely lehetővé teszi a szakorvosjelölt számára, hogy megszerezze a „Dento-alveoláris szészet szakorvosa bizonyítvány”-t, a sikeresen letett szakvizsga után. A bizonyítványt a Magyar Nemzeti Vizsgabizottság állítja ki.

A program célja, hogy olyan orvosi szintű oktatási lehetőségeket biztosítson, amelyek lehetővé teszik a rezidensek számára, hogy fejlesszék és erősítsék tudományos és klinikai kompetenciáikat, valamint sikeres szakvizsga után függetlenül tudjanak dolgozni, mint dento-alveoláris szészek.

Bizonyítványok és a dento-alveoláris szészeti képzés megszerzéséről szóló egyéb tanúsítványok kölcsönös elismerésének az Európai Közösséget létrehozó szerződés 3. cikke (1) bekezdésének c) pontjában, és 47. cikkének (1) bekezdésében, valamint a szakmai képzések elismeréséről szóló, 2005. szeptember 7-i 2005/36/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (1) rendelkezéseiben foglalt közösségi elvei szerint, amennyiben a jelölt az Egészségügyi, A Szociális és Családügyi Minisztérium illetékes testülete által kiállított "Dento-alveoláris szészeti szakorvosa bizonyítvánnyal" rendelkezik, azt, 2004. május 1-je után az Európai Unióban és az EGT országaiban dento-alveoláris (**oral surgery**) szészeti elismerik.

A program felépítése

Ez a program fogorvosok (dr.med.dent diplomával rendelkezők) számára elérhető, akik szeretnék dento-alveoláris sebészeti tudásukat, a klinikai gyakorlati.

A program megadja a dento-alveoláris sebészet elméleti tudását, valamint gyakorlati tapasztalatot és hogy miként kapcsolódik a többi interdiszciplináris szakterülethez (beleértve a fogszabályozást, fogpótlást, gyermekfogászatot, parodontológiát és endodonciát).

A program részei és jellemzői a következők:

- 1) Fogak és visszamaradt foggyökerek, valamint egyéb visszamaradt patológiás elváltozások eltávolítása
- 2) Ehhez kapcsolódó szövődmények kezelése, beleértve az oro-antrális fisztula/sipoly zárása
- 3) Odontogén és nem-odontogén gyulladások kezelése
- 4) Áttörésben visszamaradt fogak sebészi ellátása (impaktált, retineált fogak)
- 5) Fogeltávolítás szövődményeinek kezelése
- 6) Gyökércsúcsrezekció és egyéb sebészi fogmegtartó terápiák
- 7) Fogszabályozás, dento-alveoláris sebészet interdiszciplináris határterületek
- 8) Intraorális és labiális szövetminta/biopszia elvégzése
- 9) Intraorális, kemény- és lágy szövetek jóindulatú és cisztás elváltozásainak kezelése
- 10) A nyálmirigy jóindulatú betegségeinek intraorális módszerekkel történő kezelése és egyéb nyálmirigybetegségek diagnózisának felállítása és kezelési lehetőségek ismerete
- 11) Enosseális implantátumok behelyezése kiegészítő műtétekkel, beleértve különböző augmentációk: csontpótlási technikák és lágy szövet menedzsment
- 12) Megfelelő fájdalomcsillapítás és szorongás csökkentés, beleértve betegek ellátása, gyógyszeres előkészítést és szedáció bizonyos formáit (éber szedálás, intravénás szedálás), altatás.
- 13) Felnőttek és gyermekek ambuláns szájszabályozási kezelése és rizikó csoportban tartozó páciensek ellátása

- 14) A maradó- és tejfogak baleseti sérülései (dentális, dento-alveolaris, lágyrész) és komplex gyakorlati ellátásuk. Az állcsontok törése, valamint arckoponyatörések ellátásának elméleti ismerete
- 15) Az arc típusos és atípusos fájdalmainak tünettana, kezelése és a temporomandibularis ízületi rendellenességek konzervatív kezelése
- 16) A szájüregi rosszindulatú daganatok és a potenciálisan rosszindulatú (precancerosus) betegségek klinikai diagnosztizálása, a kezelésük (elméleti) ismerete és a betegek megfelelő tovább irányításának/referálásának ismertetve.
- 17) A dento-faciális rendellenességek diagnosztizálása és elméleti kezelése
- 18) A szájnyálkahártya megbetegedések diagnosztizálása és kezelésük
- 19) Infekció kontroll és keresztfertőzés szabályai
- 20) A dento-alveoláris sebészet egészségügy jogi vonatkozásai

A Fogorvosi Képzéssel Foglalkozó Tanácsadó Bizottság (ACTDP) XV / E / 8385/3/95-EN EU dokumentuma a következő kiterjesztett szaktudásköröket javasolja, ezek nem szükséges kompetenciák, hanem olyan egyéb területek, amelyek nemzeti szinten hozzáadhatóak dento-alveoláris sebészet tematikájához:

- 1) Az állkapocs törése valamint arckoponyatörések ellátásának ismerete
- 2) Nyálmirigy betegségek diagnosztizálása és kezelése
- 3) Az állkapcsok, arckoponya és a temporomandibularis ízület (TMI) veleszületett, fejlődési és szerzett rendellenességeinek kezelése
- 4) A TMI betegségek diagnosztizálása és kezelése

A program áttekintése

A dent-oalveoláris sebészet szakképzés program első évében a rezidenseknek részt kell venniük a következőkben:

- a) Az első évben a törzsképzés 9 előadásán a részvétel kötelező. A törzsképzés tanfolyamai: 5 tanfolyam mind a 6 szakvizsgára készülő rezidens számára kötelező (fogszabályozás, gyermekfogászat, fogpótlástan, parodontológia, dento-alveoláris sebészet, endodoncia), valamint 4 tanfolyam szakvizsgák szerint kerül meghirdetésre (az egyetemek közös szervezésében). Az első év végén 2 online vizsgát sikeresen teljesíteni kell (az előadások témaköreinek részletes leírását, lásd az 1. mellékletben **(Appendix 1)**).
- b) A klinikai gyakorlat első évének második felében a rezidensek számára lehetővé válik, hogy műtéti feltárással bölcsességfogakat távolítsanak el (vertikál vagy mesio-angulált pozícióban lévő bölcsességfogak).
- c) Periradikuláris gyulladás (cystostomia, cystectomy, dekompresszió, apicoectomy) kezelése valamint a konzerváló és endodonciai szakterülettel interdiszciplináris együttműködés.
- d) Akut purulens és beolvadási tendenciát nem mutató gyulladásos állapotok kezelése (submucosalis, subperiostealis abscessusok, phlegmone) intraorális és extraorális incisió elvégzése.

A dento-alveoláris sebészet szakképzés program második évében a rezidenseknek részt kell venniük a következőkben:

- a) A klinikai gyakorlatban való részvétel 6 hónapos időtartamra egy arc,- állcsontsebészeti klinikán és/vagy orofaciál trauma centrumban.
- b) Enosseális implantátumok beültetése és komplex protetikai rehabilitáció implantátumok segítségével, valamint egyéb, beültetést megelőző műtétek (irányított csontregeneráció a mandibulában és maxillában, valamint alveolus korrekciók), preprotetikai műtétek (vestibulumplasztika, kemény és lágyszövet-augmentációk)

- c) A második évben a rezidens számára lehetővé válik, hogy műtéti feltárással nehéz vagy mélyen ülőbölcességfogakat távolítsanak el (horizontál, distoangulált, transzverzális pozícióban lévő bölcességfogak).
- d) Malignus tumorra diagnosztizált beteg szájsébzészeti előkészítését/szanációja, radio- és kemoterápia valamint antirezorptív gyógyszeres kezelések előtt.

A dento-alveoláris sebészeti szakképzés program harmadik évében a rezidenseknek részt kell venniük a következőkben:

- a) Klinikai kutatásban vagy klinikai referálón.
- b) Torus maxillaris vagy torus mandibularis és egyéb exostosisok eltávolítása
- c) Dento-alveoláris sebészeti és implantológiai eljárások, beleértve a sinus elevatio (laterális és belső)
- d) Preprotetikai műtétek és lágyszövetmanagement fogak és implantátumok mellett. Fesz/keratinizált íny szélesítés.

Szakvizsga követelmények:

- a) Két teljesen dokumentált sebészeti eset bemutatása, beleértve komplex protetikai rehabilitáció implantátumok segítségével.
- b) Szakvizsga követelmény 1. rész (gyakorlati vizsga): két korábban nem látott eset ellátása (diagnosztika és kezelési terv felállítása, sebészeti feltárás).
- c) Szakvizsga követelmény 2. rész (szóbeli vizsga): két dento-alveoláris sebészeti tételt kell húzni, témák ld. 3. mellékletet (*Appendix 3*).

A 10 kötelező posztgraduális törzsképzési előadáson kívül részt kell venni minőségbiztosítási, jogi, nosocomialis surveillance, gazdasági ismeretek, praxis management tanfolyamon valamint sürgősségi alapismeretek és betegellátás tanfolyamon. A tanfolyamok külön kerülnek meghirdetésre (2 napos tanfolyamok), ld. a 2. mellékletet (*Appendix 2*)

Dento-alveoláris sebészet szakvizsga megszerzésének követelményrendszere

A rezidensnek ismernie kell:

- a) Malignus tumorra diagnosztizált beteg szájsebészeti előkészítését/szanációját
- b) Maxillofaciális traumatológia
- c) A rehabilitáció helye a maxillofaciális daganatok komplex terápiájában
- d) Az ajak- és szájpadosadék (cheilognathopalatoschisis) sebészete, a gyermekfogászat és a fogszabályozás helye a komplex terápiában.
- e) A dysgnathiák sebészi kezelése
- f) Orthodontiai sebészeti alapfogalmak
- g) Fejlődési rendellenességek
- h) Szájüregi daganatok felismerése, a betegek irányítása, tennivalók elméletben

A rezidensnek ismerni és alkalmazni kell:

- a) Fogak, gyökerek eltávolítása, fogak megtartó kezelésének sebészi módszerei
- b) Áttörésben visszamaradt fogak sebészi ellátása (impaktált, retineált fogak)
- c) A maxillofaciális tájék cystáinak és gyulladásainak kezelése
- d) A preprotetikai sebészet, az implantológiai sebészi vonatkozásai
- e) Nyálmirigybetegségek diagnosztikája és terápiája
- f) A temporomandibularis ízület betegségeinek diagnosztikája és terápiája
- g) A szájüreg és az arc neurológiai vonatkozásai
- h) Nyaki terimék differenciáldiagnosztikája
- i) Rizikóbetegek (pl. MRONJ, állcsonti besugárzás, vérzékeny) szájsebészeti ellátása.

A 3 éves posztgraduális szakképzés során a következő elvégzendő beavatkozásokat sikeresen teljesíteni kell

Beavatkozások	Eset szám
Extractio	500
Gyökércsúcs rezekció:	
• Felső front és premolaris	10
• Alsó front és premolaris	5
• Felső molaris	2 (ha lehetséges)
• Alsó molaris	2 (ha lehetséges)
Műtéti fogeltávolítás:	
• Alsó bölcsesség	100
• Felső bölcsesség	100
• Retineált fogak	15
• 2 cm-nél kisebb állcsont cysta műtéti megoldása	10
• 2 cm-nél nagyobb állcsont cysta műtéti megoldása (ha szükséges arcüreg műtéttel kiegészítve)	5
• Cysta szűkítő készülék	5
Arcüreg műtétek:	
• Krónikus sipolyzárás	12
• Radix in antro	1-2

Nyálmirigy betegségek:

- intraorális nyálkő eltávolítás 2
- akut és krónikus nyálmirigy gyulladások kezelése 10

Dentális gyulladások kezelése:

- ~ intraorális 30
- ~ extraorális 5

Nem fogeredetű gyulladások kezelése:

5

Preprotetikai műtétek:

- Csontformáló műtétek 10

Lágyrészformáló műtétek:

- fibroma, haemangioma
- vestibulumplasztika
- granuloma fissuratum (összesen:) 10
- frenulectomia 5

Augmentációs műtétek:

5

- intraorálisan nyert saját csont
- csontpótló anyagokkal

Sinus lifting:

2

Implantatio:

5-10

Precancerosus betegek kezelése

5

- (leukoplakia, lichen stb.)

Malignus tumorraal diagnosztizált beteg szájsebészeti előkészítését/szanációja: 10

Trauma:

- Konzervatív töréskezelés 10
- Dentális sínezés 5
- Arc-lágyrész sérülés ellátása 5
- Láttelelet felvétel 2

Arc és nyak bőrén kisebb plasztikai beavatkozások(hegkimetszés, „Z”-plasztika, stb) 1-2

TMI diagnosztika, konzervatív kezelés 5

Biszfoszfonát rizikóbeteg szájsebészeti ellátása 30

Trauma (dentális, dento-alveolaris, lágyrész) és dentinális

Gyulladások intraorális ellátása gyerekeknél 3

* A kiegészítő szaktárgyak (Fogszabályozás, Gyermekfogászat, Fogpótlástan, Parodontológia, Endodoncia) követelményrendszerét meghatározott, elméleti és gyakorlati teljesítmények szerint a közös törzsképzési tematika tartalmazza.

A szakképzés befejezéséhez és a szakvizsga megszerzéséhez a rezidensnek teljesítenie kell:

- Kielégítően elvégeznie a legalább 36 hónapos klinikai képzést vagy megfelelőjét
- A tematikában szereplő elvégzendő beavatkozásokat
- A dento-alveoláris sebészet szakvizsgát sikeresen letenni

Appendix 1 (Kötelező törzsképzés előadássorozatok)

Kötelező előadássorozatok (az egyetemek közös szervezésében):

A törzsképzés tanfolyamai: 5 tanfolyam mind a 6 szakvizsgára készülő rezidens számára kötelező (fogszabályozás, gyermekfogászat, fogpótlástan, parodontológia, endodoncia, dento-alveoláris sebészet):

- 1) Prevenció és megtartó fogászat terápiás lehetőségei
- 2) Infekciókontroll, fogorvosi rendelő üzemeltetése, jogi ismeretek, kommunikáció és etikus viselkedés
- 3) Diagnózis felállítása és kezelési terv
- 4) Interdiszciplináris határterületek a fogászatban
- 5) Foghiányok kezelésének stratégiája

A törzsképzés tanfolyamai: 4 tanfolyam szakvizsgák szerint kerül meghirdetésre:

Dento-alveoláris sebészet szakvizsga kötelező tanfolyamai:

- 1) Határterületek a dento-alveoláris sebészet, a gyermekfogászat, a fogszabályozás, a parodontológia és az endodontia területén.
- 2) A paro-implant-protetika és a szájsebészet összefüggései.
- 3) A craniofaciális fejlődési rendellenesség interdiszciplináris vonatkozásai.
- 4) Aktuálítások a dento-alveoláris sebészetben.

Appendix 2(Egyéb törzképzés tanfolyamok)

(Az egyetemek külön szervezésében, mind a 6 szakvizsgára készülő rezidens számára kötelező: (fogsabályozás, gyermekfogászat, fogpótlástan, parodontológia, endodontia dento-alveoláris sebészet))

Minőségbiztosítási, jogi, nosocomiális surveillance, gazdasági ismeretek, praxis management tanfolyam (2 napos tanfolyam, az egyetemek külön szervezésében):

- 1) Minőségbiztosítás az egészségügyben
- 2) Felelősség és a dokumentálás jogi aspektusai a fogászati ellátásban
- 3) A fogászati praxis vezetése és finanszírozása
- 4) A fogászati praxisok teljesítményének egészségbiztosítói ellenőrzése
- 5) Praxis management
- 6) A nem kívánatos események bekövetkezte után történő kommunikáció
- 7) Kiegészítés prevenció (mentálhigiéné a napi gyakorlatban)
- 8) Egészségügyi management

Sürgősségi alapismeretek és betegellátás tanfolyam az egyetemek külön szervezésében(2 napos tanfolyam):

- 1) Általános elsősegély elvei
- 2) Rosszullét és orvosi vészhelyzetek a fogorvosi rendelőben
- 3) Életmentő gyógyszerek és kötelező felszerelések a rendelőben
- 4) Újraélesztés menete (CPR)
- 5) Vénabiztosítás gyakorlása
- 6) Újraélesztés gyakorlása

Appendix 3 (Dento-alveoláris sebészet szakvizsga tételek)

1.
 - a. A nyálkövesség diagnosztikája és kezelése, a submandibuláris terület anatómiája, a parotis környék anatómiája.
 - b. Nyaki nyirokcsomók és jelentőségük.

2.
 - a. Szájszárazság okai és kezelése. Szisztémás betegségek nyálmirigyelváltozással. Gyógyszerek mellékhatásai.
 - b. Specifikus gyulladások.

3.
 - a. Típusos és atípusos arcfájdalmak (Tünettan és kezelés).
 - b. A vérékenység okai. A vérékenységet okozó gyógyszerek farmakológiája, a direkt orális antikoagulánsok (DOAC). A vérékeny betegek szájsebészeti kezelése.

4.
 - a. Fogeredetű gyulladások tünettana és kezelése. A periostitis tünettana és kezelése.
 - b. Gócbetegségek(soroljon fel fogászati gócbetegségeket, a manifeszt és potenciális góc összehasonlítása). Az endocarditis profilaxis.

5.
 - a. A phlegmone etológiája, tünettana, kezelése.
 - b. Gyulladásos szájnyálkahártya elváltozások.

6.
 - a. Praecancerosisok etológiája, kezelése. A praecancerosus állapotok és léziók. A leukoplákia tünettana, típusai, kezelése. A lichen etológiája, kezelése.
 - b. Osteomyelitis (típusok, diagnosztika és kezelés).

7.
 - a. A TMI dysfunctio (etiológia, diagnosztika, kezelés).
 - b. Helyi érzéstelenítők a fogászatban. A speciális érzéstelenítési módszerek. A veszélyeztetett betegcsoportok érzéstelenítése, fájdalomcsillapítása, antibiotikum terápiája.

8.
 - a. Az arcüreg gyulladásos megbetegedései. A rhinogén és odontogén sinusitis differenciáldiagnosztikája. Az arcüregre terjedő lokalizált krónikus fájdalom (diff. diagnosztika, kezelés).
 - b. A sinuszárás módszerei. Az arcüreg sebészete(műtéti eljárások és szövődményeik).
9.
 - a. Fogsérülések ellátása (tej-, maradó). A dentális traumák osztályozása és az egyes típusok ellátása.
 - b. Mucogingivalis sebészet. A biszfoszfonátok hatásmechanizmusa, indikációs területei, BP terápia alatt álló betegek fogorvosi-szájsebészeti ellátása.
10.
 - a. Állsontcysták felosztása.
 - b. Cystaműtétek fajtái.
11.
 - a. Áttörésben visszamaradt fogak etiológiája, diagnosztikája.
 - b. Lágyrész-sérülések ellátásának szabályai, menete. Tetanusz profilaxis kérdésköre. Fertőzött (pl.: harapott-veszettség) sebellátás szabályai.
12.
 - a. Áttörésben visszamaradt fogak kezelési lehetőségei.
 - b. Szedáció, narkózis.
13.
 - a. Fogmegtartó sebészeti kezelések (indikációk, kontraindikációk). A fogcsíra átültetés indikációi, kontraindikációi, lépései.
 - b. Az érzéstelenítés lokális és szisztémás szövődményei és azok ellátása.
14.
 - a. A fogeltávolítás és a fogsebészeti műtétek szövődményei.
 - b. A biszfoszfonát nekrozis konzervatív és sebészi kezelési lehetőségei.
15.
 - a. Foggyökerek sebészi eltávolítása. Az emelők típusai, használatuk.
 - b. Áttörésben visszamaradt fogak eltávolításának minor és major szövődményei, azok kezelési lehetőségei.

16.
 - a. Helyi érzéstelenítés az ambuláns szájsebészetben.
 - b. A tályogkezelés szabályai, kivitelezése, szövődményi lehetőségek.

17.
 - a. A preprotetikai sebészeti eljárások ismertetése. Az áthajlások mélyítésének lehetőségei. Erősen atrophizált mandibula ellátásának lehetőségei.
 - b. Az orális implantáció indikáció és korlátai. Az implantáció során használatos anyagok, módszerek. A sikeresség kritériumai, szövődmények és kezelésük. Implantáció a veszélyeztetett betegcsoportokban (BP, irradiáció, immunhiányos állapotok). Az arc implantációs rehabilitációs alapelvei (epithesisek).

18.
 - a. Csontpótlás, csontregeneráció. Az irányított szövetregeneráció, az augmentációs technikáktípusai(indikációk, kontraindikációk, eredményességi mutatók).
 - b. Osseointegráció (fogalma, jelentősége, biológiai háttere, patológiás folyamatok, szükséges faktorok, feltételek).

19.
 - a. A CT, MRI, FTAB és UH vizsgálatok indikációi, előnyei és hátrányai.
 - b. A rendelői sürgősségi esetek és állapotok ellátása.

20.
 - a. Az antibiotikus profilaxis, szteroidok szerepe a dento-alveoláris sebészetben.
 - b. A szájzárak osztályozása, lehetséges etológiai faktorok.

21.
 - a. A fertőzött(HBV, HCV, HIV) betegek ellátásának speciális szabályai, módozata.
 - b. A gingiva hiperpláziák okai, kezelési lehetőségek, az eosinophil granulóma klinikai, radiológiai tünettana, kezelése.

22.
 - a. A n. alveolaris inferior iatrogén sérülési lehetőségei (gyakoriság, megelőzés, kezelési lehetőségek).
 - b. A fogak replantációja. Elvek és prognózis.